

رسالة در شروط ضمن عقد

میرزا علی قاسمی

تصحیح و ترجمہ:

امیر بارانی بیرانوند

فاطمہ امیری پاک

سرشناسه	: میرزای قمی، ابوالقاسم بن محمدحسن، ۱۲۳۱-۱۱۵۱.ق.
عنوان و نام پدیدآور	: رساله در شروط ضمن عقد/میرزای قمی: تصحیح و ترجمه امیر بارانی بیرانوند، فاطمه امیری پاک.
مشخصات نشر	: تهران: خرسندی، ۱۳۹۶.
مشخصات ظاهری	: ۱۱۵ ص.
شابک	: 978-600-114-731-9
وضعیت فهرست‌نویسی	: فیپا
یادداشت	: کتاب حاضر ترجمه و تصحیح رساله‌ای از چند نسخه خطی میرزای قمی است.
موضوع	: شروط (فقه) (Conditions (Islamic law)
موضوع	: عقود و ایقاعات (فقه) -- متون قدیمی تا قرن ۱۴
موضوع	: Contracts (Islamic law) -- Early works to 20th century
شناسه افزودن	: بارانی بیرانوند، امیر، ۱۳۷۲ - مترجم
شناسه افزودن	: امیری پاک، فاطمه، ۱۳۶۹ - مترجم
رده‌بندی کتاب	: BP۱۶۳/۴/م۹۵۰۴۱۱۳۹۶
رده‌بندی دیویدی	: ۲۹۷/۳۷
شماره کتابشناسی ملی	: ۴۶۰۲۱۱

انتشارات خرسندی

نمایشگاه و فروشگاه کتب مذهبی، حقوقی و مجموعه قوانین

پلاک ۱۷۴- واحد ۲- تهران، خیابان انقلاب- خیابان هجر رازی- پان لابی‌تژاد- نرسیده به خیابان دانشگاه

تلفن: ۵- ۶۶۹۷۱۰۳۴ و ۴- ۶۶۹۷۱۰۵۰۴

فروشگاه شماره ۱: دانشگاه تهران، دانشکده حقوق و علوم سیاسی، تلفن: ۶۶۴۱۰۲۰۳

فروشگاه شماره ۲: میدان انقلاب، خ منیری جاوید (اردیبهشت)، پلاک ۱۲، تلفن: ۶۶۷۵۵۹۱۰-۶۶۹۵۰۷۵۹

فروشگاه شماره ۳: خ انقلاب، نرسیده به میدان فردوسی، کوچه شهید برنی، دانشکده حقوق دانشگاه آزاد،

طبقه زیرین (قسمت کتابفروشی): ۶۶۷۵۵۹۱۰

پست الکترونیک: Khorsandy.pub@gmail.com

سایت اینترنتی: WWW.Khorsandypub.com

رساله در شروط ضمن عقد

میرزای قمی

تصحیح و ترجمه: امیر بارانی بیرانوند- فاطمه امیری پاک

چاپ اول: ۱۳۹۶ تیراژ: ۵۰۰ جلد قیمت: ۱۰۰,۰۰۰ ریال

ISBN: 978-600-114-731-9

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۱۱۴-۷۳۱-۹

۷	.....مقدمه
۹	.....زندگی نامه
۹	.....دوران تحصیل
۱۱	.....مقام علمی میرزا
۱۲	.....اساتید میرزا
۱۲	.....شاگردان میرزا
۱۳	.....تالیفات
۱۵	.....روش تصحیح این کتاب
۲۱	.....رساله در شروط ضمن عقد
۲۱	.....[تمهید]
۲۳	.....رساله‌ای شریف در بیان مسأله شرط ضمن عقد
۲۵	.....المبحث الأول: فی معنی لفظ الشرط
۳۳	.....المبحث الثاني: فی بیان ما يجوز من الشرط و ما لا یجوز منه
۳۴	.....المطلب الأول: فی بیان منافیات الشرط لمقتضى الحد و عدمه
۳۷	.....المطلب الثاني: فی بیان أقسام الشرط الجائز و غیر الجائز
۶۷	.....المبحث الثالث: فی الاتفاق علی بطلان الشرط إذا خالف المشروع و الاتفاق فی بطلان العقد
۸۳	.....المبحث الرابع: فی ثبوت التخییر إذا لم یسلم الشرط المشروع المراد بخیار الشرع
۸۴	.....وجوب الوفاء بالشرط السانغ و عدمه
۸۵	.....المختار وجوب الوفاء بالشرط
۹۵	.....المبحث الخامس: [فی أن الشرط المعتد به هو ما یدکر بین الإيجاب و القبول]
۹۹	.....المبحث السادس: [ذکر الأخبار الواردة فی الباب]
۱۱۳	.....فهرست منابع

مقدمه

از رهگذر نخستین شماره کلام بشر تا اوج شکوهمند کاخ های فرهنگ و دانش که گسترش تمدن آداب هم زیستن برای بشریت به ارمغان آورد، همواره دستخط اندیشمندان برهانی شگرف در اثبات حقی بود که تمدن و فرهنگ تا جاودان ترین صفحه هستی و امدار خود نموده و از میان آن همه دل خستگی آدمی برای رسیدن در سالها جنگ و تکان پوی بقاء شکوفه ای نمایان گشت که دغدغه مدنیت را برای آدمی به ارمغان آورد و در مسیر تجلی بخشیدن به آنچه هر اجتماع برای بقا و میل به مقصود لازم می دید اندیشمندانی جاودا شدند که زبان حقیقت را صدای آسودگی در زمان نمودند.

هم ازین روست که رهپویان در گذر سالیان دراز در کنار روح و فهم خودشان عمر فرسودند. و شگفتا از غایت نبوغ آدمیانی که آثارشان را دلیل تمدن می نامیم تا تلاششان را مرهون تمدن بنامیم.

از میان فرزندانانی که زبان مدنیت شدند و آداب مکتب اسلام را شرح و بسط دادند محقق قمی (ره) را می توان در شمار بزرگترین این اندیشمندان برشمرد که فرهنگ تشیع را گسترش دادند.

از زندگی این اندیشمند فرهیخته نه تنها اساتید و شاگردانی بزرگ به جای ماند بلکه از رشد و پرورش وی در خاندانی که خود همه از عالمان و ققیهان بودند میتوان رساله حاضر را تجلی برهانی ارزنده در کارنامه این عالم دانست.

و در عین حال وسعت کمال و خرد این آزاد اندیش قرن سیزدهم را در یکی از آثار فاخر وی که رساله‌ای در شروط ضمن عقد است می‌توان ادراک نمود.

پیشکش حاضر بازگردانست از متن این رساله با ارزش، به همراه ترجمه روان که در سطح و فهم همگان خصوصا دانش آموختگان فقه و حقوق اسلامی انطباق بخشیده شده است.

در تدوین این مجموعه تلاش بر آن بوده است که نهایت دقت و استقلال معنا به کار رود و هر جا که نیاز به شرح و بسط مقال بود با دقت و امعان نظر مبسوط گردد.

و در پایان از همه کسانی که ما را در چاپ و نشر این مجموعه یاری دادند بویژه ناشر محترم جناب آقای مهندس کمال تشکر و امتنان را داریم.